

BESTANDSMÅL FOR ULV OG ULVESONA **– innspill fra Regionrådet for Sør-Østerdal**

Regionrådet for Sør-Østerdal, som er et politisk organ med kommunene Elverum, Trysil, Åmot, Stor-Elvdal og Engerdal som deltakere, gir følgende innspill til KMDs: «Faggrunnlag om bestandsmål for ulv og ulvesonen».

Kommunene Elverum og Åmot øst for Glomma, og hele Trysil ligger innenfor, mens Stor-Elvdal og Engerdal grenser i nord inn til ulvesona.

FORVALTNING AV ULV

I formålsparagrafen i **Forskrift om forvaltning av rovvilt** heter det:

«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

En kan ikke se at dagens forvaltning tar hensyn til ulike interesser *innenfor* rovviltsonene. Det vises til prosesser som skal sikre uttak av skadegjørende rovvilt i prioriterte beiteområder, men mesteparten av Sør Østerdal ligger innenfor rovdyrsonene, og der er det ingen prioriterte beiteområder. Dette vanskeliggjør bruk av utmarksbeite, både for sau- og storfe. Sauenæringen i Sør-Østerdal er mer enn halvert det siste tiåret av denne grunnen. For de berørte besetningene er dette store tap, men det verste er at gardbrukerne ikke lenger kan utnytte utmarksbeitet. Fortsetter denne utviklingen frykter Regionrådet at de siste husdyrmiljøene og dermed det profesjonelle jordbruket i grasområdene i Sør- Østerdal forsvinner.

Regionrådet i Sør-Østerdal støtter forskningsmiljøene ved Norsk Institutt for naturforskning, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet og Høgskolen i Hedmark (Kronikk i Aftenposten 25.11.2014) som hevder at:

«Dagens soneforvaltning fungerer ikke etter hensikten. En arealdifferensiert forvaltning av rovdyr og beitedyr er nødvendig, men dagens ordning reduserer sjelden tap av husdyr.

Ulvesonen dekker delvis to regioner, involverer fire fylker, og forvaltes av to rovviltnemder i fellesskap. Nemdene kan ikke gå utenfor sitt spesifikke mandat. Da tar Miljødirektoratet over. Systemet bidrar neppe til å fjerne folks følelse av fremmedgjøring.

Nemdene har fått en tilnærmet umulig oppgave med å forvalte små bestander etter helt presise bestandsmål, og rovdyrene er ikke særlig samarbeidsvillige. De har gjerne leveområder på flere hundre eller flere tusen kvadratkilometer, områder som strekker seg på tvers av kommuner, fylker, regioner og landegrenser.

De som er positive til ulv ser gjerne problematikken fra ulvens perspektiv: Sonen er for liten, ulven har store revir og den må få vandre hvor det faller naturlig.

Fra et annet perspektiv, nemlig ulvemotstandernes, er sonen også for liten, men da fordi de som bor inne i sonen må ta hele belastningen ved å ha ulv. Det oppfattes som urettferdig og provoserende – altså det motsatte av konfliktdempende. Kort sagt: Nesten alle som har en mening om ulv er frustrert. Soneforvaltningen bidrar dermed til at rovviltforvaltningen lider under mangel på legitimitet i grupper med ganske ulikt syn på rovdyrspørsmål, og bidrar til at forvaltningen mangler støttespillere på grasrota.»

Forskerne peker her på essensielle utfordringer med rovviltforvaltningen i Norge.

Når Stortinget likevel opprettholder et selvvalgt norsk bestandsmål for ynglende ulv, ønsker flertallet i Regionrådet for Sør-Østerdal primært at dagens ulvesone fjernes.

Vi gjør oppmerksom på at Regionrådet er delt i synet på om ulvesona skal opprettholdes eller ikke. Stor-Elvdal kommune ønsker at den skal opprettholdes, i Engerdal kommune er synspunktene delte, mens Elverum, Trysil og Åmot kommune ønsker at ulvesona fjernes.

Faggrunnlaget om bestandsmål for ulv og ulvesona viser til Innst. S. nr. 174 (2003-2004) at det ikke skal etableres familiegrupper utenfor forvaltningssona for ulv. Og at det oppstår et dilemma når det likevel er familiegrupper utenfor ulvesona som ikke kan tas ut.

Det registreres at rovdyrforliket og forvaltningsplan for rovdyr ikke blir fulgt opp med en aktiv forvaltning innen ulvesona, og inntil dagens soneforvaltning endres kan et konfliktdempende tiltak være at når bestandsmålene er nådd gis det adgang til å felle ulv også innenfor ulvesona.

BESTANDSMÅL FOR ULV

Som et eksempel fra en av kommunene i Sør-Østerdalsregionen gikk Trysil kommune fra å være landets største elgkommune, med over 1100 felte elger per år for noen få år siden, ned til ca. 700 dyr per år. Noe av nedgangen skyldes et ønske om å redusere elgstammen for å motvirke beiteskader, men de fellingstallene vi ser nå i det siste synes å være et resultat av at ulven tar elg, spesielt kalver. Dette medfører betydelige tap for grunneierne og reduserte muligheter for jakt.

Stortinget har et bestandsmål på 3 årlige ynglinger av ulv innenfor forvaltningsområdet. Det er rovviltmeldinga fra 2004 og Stortingets behandling av denne som er grunnlaget for dagens forvaltning. I Stortingets enstemmige vedtak fra 2011 presiseres det at det skal samarbeides med Sverige om bestandsregistrering, hvordan grenseulvene fordeles i bestandsregistreringene og at bestandsmålet med antall ynglinger skal sees over flere år i sammenheng. Sveriges forvaltning av ulvestammen på svensk side vil også i framtida være premissgivende for forvaltning på norsk side. Et samarbeid med Sverige er derfor helt nødvendig.

Forskningsmiljøet ved Høgskolen i Hedmark har registrert 3 helnorske ynglinger innenfor den norske ulvesona i alle sesonger fra og med 2010, noe som betyr at Stortingets bestandsmål er definert som oppnådd. I tillegg er det de siste 5 åra årlig registrert fra 1 – 5 ynglinger i revir som benytter begge sider av grensa mellom Norge og Sverige. Dersom grenseflokkene skulle vært registrert med faktor 0,5 yngling i måltallet, ville det totalt vært registrert 4,5 – 5,5 ynglinger årlig etter 2009. Dette betyr at det er grunnlag for aktiv forvaltning av ulvestammen også på norsk side av grensen.

Det registreres at det fra flere fagmiljøer reises tvil om Norge i henhold til Bernkonvensjonen er forpliktet til å ta vare på innvandret ulv av russisk og finsk avstamning. Vår oppfatning er at Bernkonvensjonen ikke forplikter Norge til å ha en egen ulvebestand, bare bidra til, jf. Oslo Namsrett 2001:

<http://www.dagbladet.no/nyheter/2001/02/16/242224.html> og Ankesak Borgarting lagmannsrett 2008:

<http://www.fvr.no/images/stories/pdf/20080116lagmannsrettsdom.pdf>

I tillegg åpner Bernkonvensjonen (artikkel 9) for unntaksordning der rovdyrvernet skaper problemer for tradisjonelt beitebruk. Regionrådet ber derfor om at departementet tar initiativ til at dette utredes på nytt.